

Шўро даври ўзбек адабиётининг камол топишида истеъдодли ёшларнинг ўрни ва роли бенихоядир. Улар орасида журналист ва публицист, шоир, ва драматург, носир Эркин Самандарнинг ҳам ўз овози, ўзига хос сози бор. Эркин Самандар 1935 йили Хоразм вилоятининг Хонка туманидаги Навхос кишлолда оддий оилада дунёга келган.

У ўз тенгдошлари каби ўрта мактабни тугатгач, Хоразм Давлат педагогика олий билимгоҳига ўқишга кириб, уни 1957 йилда тугатади. Сўнгра Ўзбекистон Фанлар академияси қошидаги А. С. Пушкин номи (hozирги Алишер Навоий номи Адабиёт илмгоҳи) Тил ва адабиёт институти аспирантурасида ўқишни давом эттиради. Сўнг Хоразм вилоятининг ноҳия рўзномаларида, «Хоразм хақиқати» рўзномасида ҳамда вилоят партия ва маданий қурилиш ишларида масъул вазифаларни бажаради. «Хоразм хақиқати» (1977) рўзномасида бош муҳаррир бўлиб ишлади. Шунингдек, «Ёшлик» ҳамда Ўзбекистон радиотелевидениеси адабий-драматик кўрсатувлари бўлим бошлиғи сифатида фаолият кўрсатади. Республика Вазирлар маҳкамаси раиснинг ўринбосари ҳам бўлди.

Эркин Самандар ижодкор, адиб сифатида 50-йиллар ўрталари адабиётимизнинг қутлуг даргоҳига кириб келган. Унинг биринчи шеърий тўплами «Аму жилolari» номи билан 1966 йилда чоп этилади. Сўнгра «Осмон тўла нур» «Дунёнинг ёшлиғи» (1970), «Вафо деган гавҳар» (1975), «Севги фасллари» (1973), «Шедрост рассвета» (1973), «Менинг йигит вақтим» (1979), «Қабул соатлари» (1980), «Сохилдаги болалар» (1982), «Сайланма», «Юракка йўл» каби ўндан ортиқ шеърий мажмуалари чоп этилди. Мазкур тўпламларга кирган деярли барча асарларда яхши одамлар, гўзал табиат, инсоний муҳаббат, севги ва вафо, меҳнат ва ҳаёт ташвишлари, армонлару гумонлар, қисқаси чуқур маънавият илдизларини очишга интилиш сезилади. Айниқса, у яратган юздан ортиқ кўшиқлар фақат магнит ленталари ёки пластинкалардагина эмас, тингловчилар қалбида ҳам муҳрланиб қолган. Унинг «Франсия дафтари», «Тўксон дақиқа» (саккизликлар), «Шом кўшиқлари» каби туркум шеърларида жаҳон кўрган шоирнинг ҳаёт ва одамлар ҳақидаги фалсафий ҳулосалари ўз бадиий инъикосини топган.

Эркин Самандар шоир сифатида «Қабул соатлари», «Севишганлар шаҳри», «Комиссар», «Ерк садолари», «Аждодлар қиличи» каби ўнга яқин дostonлар ҳам яратган, энг сўнги шеърий асари «Баҳор фасли, ёр васли» деб номланган бўлиб, у тўксонта саккизликлардан таркиб топган алоҳида туркумдир. Шунингдек, драматург сифатида «Жавохир», «Аждодлар қиличи», «Олма пишганда келинг» каби сахна асарлари Огахий номи театрдa кўп вақтдан бери қўйилиб келади.

Шуни ҳам алоҳида қайд этиш керакки, Эркин Самандар носир сифатида ҳам кўплаб публицистик асарлар ва очерқлар муаллифидир. Айниқса, унинг «Дарёсини йўқотган қирғоқ» (1989) романи етук романнавис сифатида ҳам шаклланаётганидан дарак беради. Унда табиат, Орол экологиясигина эмас, энг муҳими, маънавият экологияси соҳасида содир бўлаётган қашшоқлик, фожеа ва уларнинг илдизлари, оқибатларини очиш, муҳаббат билан қабоҳат ўртасидаги қураш ҳаётий тарзда ўз ифодасини топган. Чин муҳаббат, чин дўстлик ҳамиша оғир бўлса ҳам қабоҳат, хоинлик хиёнатдан устун

келиши умумлаштирилган. Унга «Ленин Хоразмда» ва «Севишганлар шаҳри» (1980) асарлари учун республика ёшлар мукофоти берилган.